

**Procés participatiu per a l'elaboració del Pla Estratègic
de la Ramaderia Extensiva de Catalunya 2021 - 2030**

**Sessió 1 Eixos
Eix 1. Producció Ramadera Sostenible**

RESUM DE LES APORTACIONS

13 de desembre de 2021

**Pla Estratègic
per la ramaderia
extensiva
a Catalunya
2021-2030**

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
2. DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ	5
3. ASSISTENTS	6
4. RESULTATS DE LA SESSIÓ	6
4.1. LE 1.1. MILLORA DE LA RENDIBILITAT SOCIOECONÒMICA DE LES EXPLOTACIONS RAMADERES EN EXTENSIU	6
4.2. LE 1.2. RECOLZAR LA COEXISTÈNCIA DE LA RAMADERIA EXTENSIVA AMB LA FAUNA SALVATGE	8
4.3. LE 1.3. PROTEGIR, FACILITAR I PROMOURE LA MOBILITAT RAMADERA I TRANSHUMÀNCIA	9
4.4. LE 1.4. MILLORAR LA QUALITAT DE VIDA I LES CONDICIONS LABORALS DE LES PERSONES QUE ES DEDIQUEN A LA RAMADERIA EXTENSIVA	10
4.5. LE 1.5. FACILITAR LES NOVES INCORPORACIONS AL SECTOR DE LA RAMADERIA EXTENSIVA, L'ACCÉS A LA TERRA I ALTRES RECURSOS NECESSARIS	11
4.6. LE 1.6. AFAVORIR LA SOSTENIBILITAT AMBIENTAL DE LAS EXPLOTACIONS	13

1. Introducció

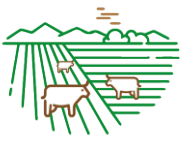
El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural ha promogut la redacció d'un document de treball anomenat "**Bases per al desenvolupament d'un Pla Estratègic de la Ramaderia Extensiva a Catalunya 2021-2030**".

El document recull un primer **esborrany** tècnic de per on pot anar el futur Pla Estratègic i un **diagnòstic preliminar** sobre la situació de la ramaderia extensiva a Catalunya. També incorpora els criteris de **disseny d'un ampli procés de participació** i algunes **accions** que dins d'un programa pilot ja es podrien posar en marxa durant el 2021.

Al llarg del 2021 , concretament passat l'estiu, s'ha **impulsat un procés participatiu per contrastar el document i millorar-lo** en tots aquells aspectes que se'ls hagi pogut passar per alt a l'equip redactor.

El procés participatiu es va iniciar el 20 de setembre amb una sessió informativa (es pot visualitzar la gravació de la sessió al següent enllaç: <https://participa.gencat.cat/processes/PEREC/f/3273/>).

Aquest informe recull resum les aportacions fetes durant la primera sessió participativa per eixos, en aquest cas, la corresponent a l'eix 1. Es va celebrar per videoconferència.

2. Desenvolupament de la sessió

Aquesta sessió participativa va tenir lloc el dia **13 de desembre de 2021, de 18 a 20 hores**, per videoconferència, a través de la plataforma zoom.

Els objectius d'aquesta sessió eren, bàsicament, els següents:

- Perfilar les línies estratègiques del PEREC.
- Completar el ventall de possibles mesures..

Per assolir aquests objectius, es va seguir aquest **ordre del dia**:

18.00 Benvinguda i presentació del funcionament de la sessió.

I PART

18.10 Repàs a la proposta esborrany de línies estratègiques i millora de les possibles accions a incloure-hi (**1h 30'**)

II PART

19.40 Noves mesures sense encaix i noves línies estratègiques (**15'**)

19.55 Properes passes.

20.00 Tancament de la sessió.

3. Assistents

Van assistir un total de **31** persones, 12 del sector ramader, 11 de l'Administració, 4 de recerca, i 4 de l'organització.

Per part de l'organització, van acompanyar la sessió **Laia Batalla i Maria Diaz de Quijano**, de l'Escola de Pastors de Catalunya. La conducció de la sessió la van realitzar **Xavier Carbonell i Mar Fàbregas** (de l'equip d'Arc Mediació Ambiental).

4. Resultats de la sessió

Es va lliurar a totes les persones assistents un document amb les accions proposades a les sessions territorials organitzades en línies estratègiques, com a punt de partida pel debat. Aquesta síntesi s'adjunta com **annex 1**. Es van distribuir en diferents grups. En cada grup, havien de debatre sobre una o dues línies estratègiques, sent les línies les següents:

1. Rendibilitat i viabilitat socioeconòmica
2. Coexistència amb fauna salvatge
3. Mobilitat ramadera i trashumància
4. Qualitat de vida i condicions laborals.
5. Facilitar les noves incorporacions
6. Sostenibilitat ambiental explotacions

Per cada línia estratègica, i després del debat en grups i plenari, aquestes son les aportacions recollides:

4.1. LE 1.1. Millora de la rendibilitat socioeconòmica de les explotacions ramaderes en extensiu

- **Sobre les accions proposades a les sessions territorials:**

Aquestes eren les accions que s'havien proposat a les sessions territorials relacionades amb aquesta línia estratègica¹:

1.1.1.	Foment de l'agroturisme amb ramaderia extensiva
1.1.2.	Revisió i millora de la PAC: canvis sobre el coeficient de pastures per tal que inclogui zones forestals que s'estan aprofitant, afegir un plus per compensar diferències territorials, assignació de drets en funció dels caps de bestiar i no només en funció del nombre d'hectàrees, establir un mínim i un màxim de subvencions, lligar les subvencions a la qualitat, afavorir els petits ramats.
1.1.3.	Ajuts específiques pel sector de la ramaderia extensiva (no vinculades a les compensacions per danys de fauna salvatge).
1.1.4.	Formació i contractació de pastors per part de l'administració, que seria la propietària dels ramats a cuidar.

Durant la sessió, es van fer les següents aportacions a aquestes accions:

Codi Acció	Aportació/suggeriment
1.1.1.	<ul style="list-style-type: none"> • Seria millor el foment i reconeixement de la prestació dels serveis ambientals per part de la ramaderia extensiva. • Risc que el turisme sigui un primer pas per a l'abandonament del sector primari.
1.1.2.	<ul style="list-style-type: none"> • En comptes de parlar de drets en funció dels caps de bestiar, millor parlar del concepte de càrrega ramadera, que reflecteix millor la realitat en el territori. • Es constata la importància d'aquesta acció, especialment a reivindicar en la zona mediterrània en referència als boscos i matollars pasturables.
1.1.3.	<ul style="list-style-type: none"> • Es podrien crear ajuts destinades a bestiar menor o bé a pastura mixta vaca-ovella, vaca-cabra. • Entre altres propostes d'ajut, una podria anar orientada a l'adquisició de GPS per part dels pastors.
1.1.4.	<ul style="list-style-type: none"> • Aquesta mesura no es veu gens clara, ja que l'objectiu del pla hauria d'anar encaminat a que l'activitat ramadera sigui rentable i es pugui viure. • És una proposta que difícilment podrà tenir consens i per tant, es proposa retirar de l'esborrany del pla.

¹ Es tracta de mesures que en alguns casos agreguen propostes fetes a diferents sessions territorials, al tractar-se d'actuacions similars.

- **Noves accions:**

A continuació apareixen les accions noves proposades durant els debats en aquesta sessió i que encaixarien dins d'aquesta línia estratègica²:

1. Definició dels ecoesquemes de la ramaderia extensiva.
2. Eliminació pagaments històrics.
3. Pagament per hectàrea limitats a ramaders d'extensiu, afegint el concepte de càrrega.
4. Re-definició de les àrees per percebre ajut a zones desfavorides.
5. Ajuts a bestiar menor. Pastura mixta vaca-ovella i vaca-cabra.
6. Ponderar els ajuts de muntanya (ICM) en funció de nous criteris.

4.2. LE 1.2. Recolzar la coexistència de la ramaderia extensiva amb la fauna salvatge

- **Sobre les accions proposades a les sessions territorials:**

Aquestes eren les accions que s'havien proposat a les sessions territorials relacionades amb aquesta línia estratègica³:

1.2.1.	Control i gestió de les malalties transmeses per la fauna salvatge.
1.2.2.	Mesures concretes per compensar els danys directes i indirectes derivats de la fauna salvatge.
1.2.3.	Mesures actives de defensa davant dels atacs dels grans carnívors, tant pels territoris on hi ha presència com als que potencialment pugui haver-hi, per tal d'estar preparats.
1.2.4.	Professionalització de la gestió de la fauna salvatge a través de l'execució i seguiment dels plans d'aprofitament cinegètic.
1.2.5.	Regulació, control i gestió dels danys per gossos al ramat, incloent-hi accions pedagògiques dirigides a les persones propietàries d'animals de companyia i mascotes.
1.2.6.	Ajut estable per a explotacions que treballin en zones de grans carnívors.

² En aquesta línia estratègica, es proposa incorporar com a noves accions algunes de les que es van debatre al seminari d'Entretantos.

³ Es tracta de mesures que en alguns casos agreguen propostes fetes a diferents sessions territorials, al tractar-se d'actuacions similars.

Durant la sessió, es van fer les següents aportacions a aquestes accions:

Codi Acció	Aportació/suggeriment
1.2.1.	<ul style="list-style-type: none"> • Establiment de mesures de bioseguretat a les explotacions ramaderes extensives (abeuradors, menjadors, punts de sal) exclusius pel bestiar, mitjançant ajuts.
1.2.5.	<ul style="list-style-type: none"> • Es planteja que es canviï la redacció, afegint vigilància i sanció.
1.2.6.	<ul style="list-style-type: none"> • De cara a l'establiment d'aquest ajut, s'hauria de comptar amb un grup multidisciplinar (administració, ramaders, recerca...).

- **Noves accions:**

A continuació apareixen les accions noves proposades durant els debats en aquesta sessió i que encaixarien dins d'aquesta línia estratègica:

7. Regulació de l'accés de les activitats d'oci al medi natural per a la protecció dels ramats i de les infraestructures ramaderes de muntanya.
8. Protocol que afavoreixi les sinèrgies entre la ramaderia i la fauna salvatge (ex. insectes com antiparasitaris).
9. Repensar els agrupaments dels ramats, que no suposin un abandonament d'algunes zones, increment de problemes de sanitat animal i, en el cas de les races autòctones, el risc de perdre tots els caps si hi ha una malaltia.

4.3. LE 1.3. Protegir, facilitar i promoure la mobilitat ramadera i transhumància

- **Sobre les accions proposades a les sessions territorials:**

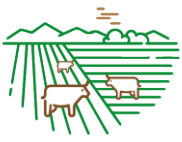
En aquest cas, no hi havia cap actuació proposada a les sessions territorials i que encaixés en aquesta línia estratègica.

- **Noves accions:**

A continuació apareixen les accions noves proposades durant els debats en aquesta sessió i que encaixarien dins d'aquesta línia estratègica:

10. Aprovació (i en si s'escau actualització) amb validesa legal dels projectes de classificació de vies ramaderes (ex. els lligallos), amb normes d'ús i de

manteniment d'aquestes vies. És important agilitzar el procés de classificació, per tal de garantir que els camins estan i que també estan les prevalences de pas.

11. Informar de l'existència de les vies ramaderes i el seu ús als possibles implicats, així com fer mapes detallats de les vies. És important la implicació dels Ajuntaments i del cos d'agents rurals.
12. Simplificar a nivell burocràtic els papers per a fer transhumància, ara i en un futur. Aprofitar les noves tecnologies per no haver de fer papers impresos.
13. Establir un procediment preestablert que amb un sol comunicat permeti una transhumància entre comarques.

4.4. LE 1.4. Millorar la qualitat de vida i les condicions laborals de les persones que es dediquen a la ramaderia extensiva

- **Sobre les accions proposades a les sessions territorials:**

Aquestes eren les accions que s'havien proposat a les sessions territorials relacionades amb aquesta línia estratègica⁴:

1.4.1.	Ajuts i facilitats per a la contractació de personal, que permeti, entre d'altres, contractar una persona per un més i que permeti al pastor/a fer vacances
1.4.2.	Millora de les condicions laborals de l'ofici de pastor/a (minimització de riscos, drets a baixes, jubilació, ...).
1.4.3.	Facilitats per disposar de gossos de treball (reducció iva dels costos de manteniment dels animals, p.ex.)
1.4.4.	Dotació de serveis bàsics al món rural (internet, camins, regs, caixers...)
1.4.5.	Ajuts per millorar la bioseguretat en les explotacions d'extensiu
1.4.6.	Creació de la figura de pastor de substitució – d'emergència
1.4.7.	Millora de les assegurances agràries per adequar-les a la realitat climàtica actual

⁴ Es tracta de mesures que en alguns casos agreguen propostes fetes a diferents sessions territorials, al tractar-se d'actuacions similars.

Durant la sessió, es van fer les següents aportacions a aquestes accions:

Codi Acció	Aportació/suggeriment
1.4.2.	<ul style="list-style-type: none"> Es podria pensar en crear una figura professional especialitzada que treballés en la minimització de riscos a les explotacions.

4.5. LE 1.5. Facilitar les noves incorporacions al sector de la ramaderia extensiva, l'accés a la terra i altres recursos necessaris

- Sobre les accions proposades a les sessions territorials:**

Aquestes eren les accions que s'havien proposat a les sessions territorials relacionades amb aquesta línia estratègica⁵:

1.5.1.	Incorporacions progressives per a nous agents en l'accés a ajuts
1.5.2.	Agilització dels ajuts a les noves incorporacions
1.5.3.	Revisió d'alguns criteris per a la incorporació de nous agents agraris (edat, p.ex.).
1.5.4.	Espais que ajudin al traspàs de la explotació agrària: Espais d'aprenentatge compartit (pastors actuals amb nous pastors), espais test ramaders, creació de la figura reimpresa agrària.
1.5.5.	Banc de terres (amb una regulació i uns criteris d'accés clars).
1.5.6.	Reforç del servei de mentoratge impulsat de forma pilot a Catalunya per tal que pugui cobrir tots els territoris amb ramaderia extensiva o creació d'un servei específic que tuteli/acompanyi les noves incorporacions i faci un seguiment per a que coneguin a fons el sector i la viabilitat. (no treballat)

Durant la sessió, es van fer les següents aportacions a aquestes accions:

Codi Acció	Aportació/suggeriment
1.5.1.	<ul style="list-style-type: none"> Cal aclarir si fa referència a algun pla institucional d'incorporació de joves en el sector de la ramaderia extensiva
1.5.2.	<ul style="list-style-type: none"> És essencial aquest punt. No es poden donar casos d'espera de dos anys a rebre els primers ajuts. Una de les raons de ser de l'ajut a primera instal·lació és precisament que aquets ajut és l'impuls a poder-se incorporar. És del tot

⁵ Es tracta de mesures que en alguns casos agreguen propostes fetes a diferents sessions territorials, al tractar-se d'actuacions similars.

Codi Acció	Aportació/suggeriment
	necessari i ha de ser “a canvi de poc”. Es poden concretar nous criteris per a rescabalar l’ajut si no es compleix amb quelcom
1.5.3.	<ul style="list-style-type: none"> • Es considera que pot ser una molt bona proposta, tant si és a nivell públic com privat, ens faltaria més informació
1.5.4.	<ul style="list-style-type: none"> • S’hauria de veure com enfocar aquesta idea per tal que sigui viable.
1.5.5.	<ul style="list-style-type: none"> • Això és clarament una aposta de política pública, hauria d’anar més enllà de la recuperació de terres abandonades. • En primer lloc, s’ha de “blindar” què és terra agrícola i què no ho és. Sempre es prioritzen altres usos (polígons industrials, vies de ferrocarril, energies renovables...) i per això és necessari fer aquest blindatge. • S’ha de destinar temps per acabar de concretar i definir aquesta proposta.

- **Noves accions:**

A continuació apareixen les accions noves proposades durant els debats en aquesta sessió i que encaixarien dins d’aquesta línia estratègica:

14. Acompanyament de la incorporació amb incentius adaptats al temps actual, especialment els més tecnològics (GPS), així com amb una formació específica pel tipus d’incorporació.
15. Bona fiscalitat en la transmissió de les explotacions.
16. Estudi de la possibilitat d’establir un condicionant que vinculi una nova incorporació al tancament de l’activitat d’una altra explotació.

4.6. LE 1.6. Afavorir la sostenibilitat ambiental de las explotacions

- **Sobre les accions proposades a les sessions territorials:**

Aquestes eren les accions que s'havien proposat a les sessions territorials relacionades amb aquesta línia estratègica⁶:

1.6.1.	Impuls als nous models productius de caràcter més holístic i sostenible.
1.6.2.	Incorporació del concepte d'emissions de carboni en funció de la tipologia d'explotacions ramaderes
1.6.3.	Divulgació i aplicació de tècniques agronòmiques regeneratives que incrementin la resiliència de les explotacions davant del canvi climàtic

Durant la sessió, es van fer les següents aportacions a aquestes accions:

Codi Acció	Aportació/suggeriment
1.6.1.	<ul style="list-style-type: none"> • Parlar del caràcter holístic i sostenible resulta poc clar, molt ambigu i poc concret. Es proposen altres accions que podrien ser més concretes. • Per una altra banda, el concepte de sostenibilitat s'hauria de definir millor (es refereix a sostenibilitat ecològica? Ambiental? Social?). • Respecte al terme sostenible, s'ha d'anar amb compte perquè de manera relativament freqüent altres tipologies productives (com ara la producció intensiva), s'apropia ràpidament del terme.
1.6.2.	<ul style="list-style-type: none"> • És un tema a treballar, però amb cura, ja que en funció de la metodologia de càlcul s'està penalitzant la ramaderia extensiva.
1.6.3.	<ul style="list-style-type: none"> •

- **Noves accions:**

A continuació apareixen les accions noves proposades durant els debats en aquesta sessió i que encaixarien dins d'aquesta línia estratègica:

17. Recuperació i valorització de pràctiques de models productius tradicionals.

⁶ Es tracta de mesures que en alguns casos agreguen propostes fetes a diferents sessions territorials, al tractar-se d'actuacions similars.

18. Aposta real per les races rústiques autòctones (Xisqueta, Cabra Catalana, Cabra de Rasquera, Bruna, etc) i altres que estan ja molt adaptades al medi (encara que no siguin autòctones). Fer-les rendibles i viables disminuint la dependència dels ajuts públics i finançament Europeu. Es comenta també la millora genètica de les races rústiques actuals.
19. Fomentar l'accés a pastures abandonades i a zones boscoses actualment privades.
20. Limitar la càrrega ramadera (apostar per la qualitat, que es pagui el preu just per la carn per a poder limitar quantitat de caps de bestiar). Hi ha zones amb falta de sol agrari al Pirineu (algunes explotacions estan molt sobredimensionades) i altres zones amb poca activitat ramadera. Aquesta proposta serviria per equilibrar l'impacte de la ramaderia arreu del territori.
21. Recuperació i millora de pastures, sempre i quan siguin pastures naturals (no cultius), per tal que hagi coordinació entre aquests tipus d'intervencions i la protecció de la biodiversitat.

13 de desembre de 2021